

Νέα Ελληνικά

γενικής παιδείας

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 1: Πριν, Μετά και λίγο Ανάμεσα

Για άλλη μια φορά ο Θεός δε μου έκανε το χατίρι. Του ζητούσα απεγνωσμένα να με πάρει, και αυτός μου το αρνιόταν καθημερινά. Εγώ προσπαθούσα όλο και πιο πολύ, αλλά μάταια. Καμιά φορά νιώθω ότι καταλαβαίνω το γιατί, και πάλι όμως δεν μπορώ να πω ότι βλέπω καθαρά όλο του το σχέδιο. Μου φτάνει όμως που ξέρω ότι είμαι εδώ ακόμα για κάποιον λόγο, δε ζητάω πια αποδείξεις για τα πάντα. Δε με νοιάζει να ξέρω το αύριο, έχω πίστη σε κάτι μεγαλύτερο από μένα που με προσέχει, με αγαπάει και με έχει συγχωρήσει, ό,τι και αν έχω κάνει. Αρκεί πια να συγχωρέσω και εγώ τον εαυτό μου.

[...]Έλεγα την ιστορία μου ξανά και ξανά, όλο και πιο μηχανικά, έχοντας χρόνια την **επίγνωση** ότι ήμουν εξαρτημένη, χωρίς να προσπαθώ να κοντρολάρω τη χρήση, δε με ένοιαζε πια. Είχα επιλέξει έναν τρόπο ζωής επειδή με βόλευε, με εξυπηρετούσε κι έμοιαζε να δουλεύει, μέχρι που σταμάτησε να δουλεύει, αλλά τότε ήταν πολύ αργά.

Εξιστορούσα τα πάντα μηχανικά, κυριολεκτικά σαν να μην είχαν συμβεί σε μένα, σαν να μην τα είχα ζήσει εγώ, σαν να περιγράφω ένα έργο που είδα. Δεν ένιωθα τίποτα λέγοντας φρικτά γεγονότα και συμπεριφορές, δε με άγγιζαν. Συμβαίνει αυτό, όταν αναγκάζεσαι να περιγράψεις κάποια πράγματα τόσες φορές στα κέντρα αποτοξίνωσης και στις ομάδες που πρέπει να πηγαίνεις κάθε μέρα. Σιγά σιγά με αυτά που ακούς και αυτά που λες απομακρύνεσαι ασυναίσθητα από τα γεγονότα, είτε για άμυνα είτε από συνήθεια, ίσως και τα δύο. Η απλώς γίνεται «νορμάλ» να μιλάμε για θάνατο, αυτοκτονίες, υπερβολικές δόσεις συνέχεια. Ο θάνατος και η απόγνωση δεν είναι ιδανικό θέμα συζήτησης για την ώρα του φαγητού. Εμείς τον απομυθοποιήσαμε τόσο πολύ, γιατί τον κοιτάζαμε κατάματα κάθε μέρα, είτε ως χρήστες είτε γιατί ήταν παντού γύρω μας, το είχαμε συνηθίσει. Τον συζητούσαμε τόσο απλά, σαν να περιγράφαμε το καινούριο κούρεμα που σκεφτόμασταν να κάνουμε.

Έσπασα την ανωνυμία όχι κανενός άλλου, αλλά τη δική μου, επειδή βρήκα πως ήταν ο μοναδικός τρόπος να βοηθήσω με τα λάθη μου και την πορεία μου κάποιον εκεί έξω που ταλαιπωρείται και δεν ξέρει τι να κάνει, αλλά και για να βγάλω το στίγμα που κουβαλάμε στην κοινωνία που ζούμε, και να δείξω ότι πάσχουμε από μια ασθένεια αλλά υπάρχει θεραπεία, ελπίδα, κίνδυνος. Ήθελα να δείξω ότι η αρρώστια αυτή δεν κοιτάει τάξη, χρώμα, θρησκεία και μορφωτικό επίπεδο, και ίσως μας δει ο κόσμος διαφορετικά κάποτε από τα λιώματα στα παγκάκια. Είμαστε παιδιά, αδέρφια, φίλοι, γονείς κάποιων. Είμαστε άρρωστοι και χρειαζόμαστε βοήθεια. Όταν ακούει κάποιος τη λέξη «ναρκομανής», σκέφτεται την Ομόνοια, όχι τα σαλόνια, τις σουίτες, τα ταξίδια. Κι όμως, έχει κι εκεί ναρκομανείς. Το κενό μέσα μας είναι σε όλους το ίδιο, όπου κι αν κάνουμε χρήση και με όποια ουσία. Η αρχή, η διαδρομή και η κατάληξη είναι η ίδια.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

Προτεινόμενα Θέματα Α' ΓΕ.Λ.

A5

Δε θα εθιστούν όλοι όσοι κάνουν χρήση. Όμως από αυτούς που θα εθιστούν, θα ζήσουν πολύ λίγοι. Και δεν είναι ο θάνατος το χειρότερο που θα μας συμβεί. Τον βλέπουμε σαν λύτρωση, όσο κι αν η μάχη με τον θάνατο, η πρόκληση, είναι μέρος της αρρώστιας μας. Η νεκρή ζωή που ζούμε από ένα σημείο και μετά δεν περιγράφεται. Όσο κι αν μας τιμωρούν οι γύρω μας, εμείς οι ίδιοι ζούμε τη χειρότερη τιμωρία μας. Προσπαθούμε να πεθάνουμε παλεύοντας για ζωή, και ζούμε πεθαίνοντας. Αν αυτό δεν είναι κόλαση, δεν ξέρω τι είναι τότε.

Κοιτώντας πίσω δεν ξέρω τι συνέβη. Πώς άρχισε, πότε πέρασα στην άλλη μεριά, αυτή που δεν έχει γυρισμό και πια ήμουν εξαρτημένη, πώς χαράμισα τη ζωή μου. Και όλα αυτά είναι μια ιστορία πια, που δυστυχώς, μιας και είναι το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου, αποτελεί την ιστορία μου, το παρελθόν μου, μα, Θεέ μου, εύχομαι όχι και το μέλλον μου. Είμαι αυτή που είμαι λόγω αυτής της πορείας. Καλή ή κακή, αυτή διάλεξα, αυτή έζησα, και δεν έχει καν σημασία αν μετανιώνω. Σημασία έχει τι να την κάνω πια όλη αυτή την ιστορία, τη ζωή, την ψευδαίσθηση ότι ήταν ζωή. Πώς ελευθερώνομαι από τόσα που με ακολουθούν, με στοιχειώνουν, με βαραίνουν και με στιγματίζουν, τόσα που στιγμάτισαν εμένα, τη ζωή και την πορεία μου και τόσο κόσμο γύρω μου.

Πάσχω από μια αρρώστια. Την αρρώστια του εθισμού. Αυτή η αρρώστια είναι θανάσιμη, ζει μέσα στο κεφάλι μου, με κυνηγάει να με σκοτώσει κάθε μέρα. Άλλοι άνθρωποι γεννιούνται με προδιάθεση για διαβήτη, εγώ γεννήθηκα με τον εθισμό στο αίμα μου. Κολλάω με οτιδήποτε, γκόμενους, ψώνια, ναρκωτικά, αλκοόλ. Κανείς δεν μπορεί να με σώσει παρά μόνο η πίστη μου σε μια δύναμη ανώτερη από μένα, και το ταξίδι αυτό δεν το κάνει κανένας μόνος του. Θέλει συμπαράσταση, θέλει να έχεις κάποιον να σε οδηγεί και να μην αφήνετε τα χέρια, γιατί η ανάρρωση έχει πολλές στροφές και χάνεσαι εύκολα.

Ανάρρωση για μένα είναι ταξίδι αυτογνωσίας, ταπεινοφροσύνης, αποδοχής, συγχώρεσης, αγάπης, κατανόησης και υποτροπής καμιά φορά. Ανάρρωση είναι ο σεβασμός και η αξιοπρέπεια. Ο δρόμος της ανάρρωσης είναι η διαδικασία όπου μαθαίνεις να γίνεσαι όλο και καλύτερος, μαθαίνεις να κάνεις αυτό που μπορείς, μαθαίνεις να μην περιμένεις από τους άλλους τα πάντα, μαθαίνεις να αναλαμβάνεις ευθύνες. Ανάρρωση, εντέλει, είναι η ενηλικίωση της ψυχής.

Με λένε Ίρμη και είμαι ναρκομανής σε ανάρρωση.

Ι. Μητροπούλου, «Πριν, Μετά και λίγο Ανάμεσα», 2009, (Διασκευή)

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ 2: Κατερίνα Γώγου

Η Κατερίνα Γώγου (1940 - 1993) ήταν Ελληνίδα ποιήτρια και ηθοποιός. Ξεκίνησε από μικρή την καριέρα στην ηθοποιία αλλά αργότερα στράφηκε στην ποίηση. Το σκοτάδι της, ο ασυμβίβαστος χαρακτήρας της και η κλονισμένη ψυχολογία της την οδήγησαν, σε ηλικία μόλις 53 ετών, στην αυτοκτονία

Καλημέρα, γιατρέ μου.

Μη.
Μη σηκώνεστε. Άλλωστε δεν έχω τίποτα σοβαρό.
Τα γνωστά.
Γράψτε βάλιουμ μαντράξ στεντόν τριπτιζόλ -ξέρετε τώρα εσείς-
Κάντε με κοινωνικό πρόσωπο
βολέψτε με τέλος πάντων με τους ομοίους σας
περάστε με στους χαφιέδες σας
ωραίες οι γκραβούρες στους τοίχους σας.
Τσάκω τώρα στα σβέλτα το χιλιάρικο
και φέρ' τη συνταγή
γιατί τέρμα η υπομονή μου, παλιόπουστε
κι όπου να 'ναι θα εκραγεί.
Μη. Μη σηκώνεστε, γιατρέ μου. Δεν είναι σοβαρό.
Ευχαριστώ.
Καλημέρα σας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Να χαρακτηρίσεις ως Σωστές(Σ) ή Λανθασμένες(Λ) τις παρακάτω φράσεις σύμφωνα με το νόημα του κειμένου. Να τεκμηριώσεις τις απαντήσεις σου με αναφορές στο κείμενο:

- α. Η Ίρμη εύχεται να συγχωρέσει επιτέλους και η ίδια τον εαυτό της.
- β. Η συναισθηματική συμμετοχή της Ίρμης στις αφηγήσεις της ήταν έντονη και επώδυνη.
- γ. Η Ίρμη πιστεύει πως με το βιβλίο-εξομολόγησή της θα βοηθήσει και άλλους εξαρτημένους.
- δ. Η Ίρμη επισημαίνει πως η εξάρτηση είναι καταρχήν ψυχολογική, καθώς έρχεται να καλύψει προσωπικά και συναισθηματικά κενά.
- ε. Η Ίρμη θεωρεί πως ο δρόμος των ναρκωτικών και των εξαρτήσεων είναι σε κάθε περίπτωση χωρίς επιστροφή.

Μονάδες 10

A2. «Εξιστορούσα τα πάντα μηχανικά, ... Τον συζητούσαμε τόσο απλά, σαν να περιγράφαμε το καινούριο κούρεμα που σκεφτόμασταν να κάνουμε.»: Να εντοπίσεις δύο(2) **τρόπους ανάπτυξης** της παραγράφου και να εξηγήσεις πώς υπηρετούν την πρόθεση της συντάκτριας.

Μονάδες 10

A3. επειδή, Κι όμως, Άλλοι, εντέλει: Ποια **νοηματική σχέση** εκφράζουν οι παραπάνω διαρθρωτικές λέξεις/ φράσεις; Να τις αντικαταστήσεις με άλλες **συνώνυμες** τους.

Μονάδες 4

A4. Να αιτιολογήσεις την επιλογή του **α' ενικού προσώπου** στο κείμενο.

Μονάδες 5

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟ

Προτεινόμενα Θέματα Α' ΓΕ.Λ.

A5

A5. Να γραφούν στην **αντίθετη φωνή**. Τι αλλάζει ως προς το **ύφος**;

ι) Εξιστορούσα τα πάντα μηχανικά.

ιι) Κανείς δεν μπορεί να με σώσει παρά μόνο η πίστη μου σε μια δύναμη ανώτερη από μένα.

Μονάδες 6

ΘΕΜΑ Β

B1. Σε τηλεοπτική εκπομπή με θέμα: «**Νεολαία, Καταστροφικοί και Αυτοκαταστροφικοί Δρόμοι Άρνησης**», καλείσαι να εκπροσωπήσεις το σχολείο σου. Στην ομιλία σου α. αναλύεις τις επιπτώσεις κάθε είδους εξάρτησης στον άνθρωπο και β. καλείς όλους τους νέους, με πρώτη ύλη τα όνειρά σας, να υιοθετήσετε μια δημιουργική στάση ζωής και να «**παραμείνετε διψασμένοι, να παραμείνετε παράτολμοι***» σε μια εποχή ξηρασίας και ατολμίας. (350 λέξεις)

*Στιβ Τζομπς

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να καταγράψεις τρία(3) στοιχεία που δείχνουν ότι το ποίημα ανήκει στη σύγχρονη ποίηση.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Να περιγράψεις τη συναισθηματική κατάσταση του ποιητικού υποκειμένου αναφέροντας τέσσερις(4) κειμενικούς δείκτες –οι δύο(2) να είναι σχήματα λόγου-. Ποια συναισθήματα δημιουργεί σε σένα η αναγνωστική πρόσληψη του παραπάνω ποιήματος; [200 λέξεις]

Μονάδες 20